

177 PARTICULA TERTIA.

HUB, JVS handskriftssamling

5.

Om vi ännu skulle söka uttrycka förhållandet mellan den Subjectiva och Objectiva Logiken, skulle vi derpå rikta uppmärksamheten: att Begreppet är Varandets och Väsandets sanning, att således i läran om Begreppet dessa dess abstractioner måste i sin sanna betydelse förekomma, såsom

10 B(e)gr(e)ppets nödvändiga productioner. Då nu det Absoluta, antingen Det tänkes såsom tänkande, eller såsom af sig tänkt Absolutum, är ett omedelbart gifvet (Varande), och det Absoluta intet annat vara kan, än hvad det är för tanken, så är denna gång (Objectiva) Log(ike)ns från B(e)g(e)ppet i sin omedelbarhet till detsamma som förmedlad enhet det Absolutas egen. Till följe af det sagda innehåller både Begr(e)ppet subjectift och såsom Object sina Momenter af Varande och Väsande, men sådana de i sin sanning äro, d. ä. icke såsom Var(ande) och Väsande m(ed) deras kategorier, utan såsom omedelbarhet och förmedling, ja dessa moment(er) genomtränga hvarje moment af B(e)gr(e)ppets utveckling.

20 Sålunda är B(e)gr(e)ppet först ett omedelbart, för oss enhet af sina Momenter, Allm(änhet), Särskildh(et), Enskildh(et). ||N. B. Begr(e)ppet Allmänt, i sina Bestämningar med sig Identiskt. Begr(e)ppet, såsom allmänt, förutsättande sina bestämningar, i bestämningen utgående. Allmänheten således Allmänhet genom att, såsom bestämning, af sin bestämning bestämmas. Begr(e)ppet sålunda särskildhet, särskiljande sig i Allm(änhet) och Bestäm(n)g. Bestämd Bestämning — Enskildhet. || Men hvad Begr(e)ppet är för oss är det äfven i sig. ||N. B. Begr(e)ppet som det Absoluta visar sig såsom sådant först i sin öfvergång till Objectivitet, sin skapelse, och till Idé, Sjelfmedvetande. || Då nu här fråga är om B(e)gr(e)ppets fria utveckling till objectivitet &c. så sker denna utveckling dymedelst att B(e)gr(e)ppet sätter sina Moment(er) och dessas enhet, och sålunda för sig objectiveras. Denna utveckling kan, emedan det sker genom Omdöme och Slutledn(ing), förefalla endast såsom en utveckling i ord. Den är det också i sjelfva verket, men just derigenom äfven en tankens utveckling. ||N. B. Ty Begr(e)ppet såsom ren tanke och såsom allmän tanke i bestämningar utgående, är tänkande, sig i bestämda tankar manifesterande. Dessa äro ord, omdömen, och då objectet icke finnes utom tanken, utan i densamma upptagen, så är all Begr(e)ppets manifestation ett omdöme. || B(e)gr(e)ppet således, emedan det är särskildhet,

40 bestämmer sig, utgår i bestämningar, bestämda B(e)gr(e)pp. Denna dess bestämning är *Omdömet*, (det särskilda är det Allmänna) (närmare, emedan det Bestämda B(e)gr(e)ppet är enhet af Enskildh(et) och Allmänh(et). Det enskilda är det allmänna.) ||N. B. B(e)gr(e)ppet såsom Enskildh(et) är Verklighet. Först såsom Enskildhet är Begr(e)ppet enhet af sina Moment(er), men denna Enhet endast genom att vara Särskildhet, enhet af Enskildh(et) och Allmänhet. Det är så(edes) Identitet af Enhet och åtskillnad, så att i Omdöm(et) det Enskilda upptages i Begr(e)pps allmänheten, eller, det allmänna i Enskildheten utgår. || Uti Omdömet är såled(es) Begr(e)ppet manifesteradt men endast såsom särskildt, bestämdt. Enheten af Omdöm(et)s Moment(er) är ännu *endast* inre, därför äfven endast yttre, och dessa därför i sjelfva verket icke congruenta. Subjectet (tills vidare ett betydelselöst namn) har sin betydelse i prædicatet — Men Detta är allmännare, än det förra, och åter Subjectet är äfven andra prædicater, således vidare, än prædic(atet) — Likväl utsäger copulan: *är* dessas Identitet. Denna fordran på Identitet är Begreppet så-

50

som Principium movens ur Omdömet utvecklande sig, sina bestämn(ing-
ar)s Identitet.,

Extra Blad 2 1/2.

Spinoza († 1677) — leddes af Dualismen i Cartesii († 1650) Speculation, för hvilken tanke och vara stodo i en ouplöslig motsats, till att antaga dessas enhet. Denna enhet var den Absoluta Substansen, som i oändliga Attributer, (hvaraf Sp(ino)za blott upptager 2:ne Tanke, Utsträckning) utgör dessas varande och väsende. Då Cartes antog en »assistentia v(el) concursus Dei» såsom dessa Attributer förmedlande, lärde Sp(ino)za: att den abs(oluta) Substansen, i dessa Attributer immanent, var bådas enhet, ehuru betraktad likasom från 2:ne sidor. Han använde sålunda på Substansen, hvad Cartes lärt om menskl(iga) Sjelfmedvetandet »cogito ergo sum» v(el) »sum cogitans». Denna »causa sui», »cujus essentia involvit existentiam», »est omne esse, præter quod nullum datur esse». Res ideatæ eadem necessitate ex esse (Substantiæ) divino sequuntur, ac ipsæ rerum ideæ.» »Ordo & connexio idearum idem est, ac ordo & connexio rerum.» Dessa Attributer manifesteras sig i en oändlighet af »Modi» (modificationer), hvilka hvar och en tillkomma den Abs(oluta) Substansen, icke såvida den är oändlig, utan af en annan modus »affectus». ||N. B. h(oc) e(st) endast till en annan modus refererad.|| Tänkt »sub æternitatis / ratione / specie / » ||Det är: såsom Substans(e)ns Attribu(t) är hvarje modus »in Deo»; men tänkt i relation till andra modi ett Sken. Det inses lätt att Substansen likasom hos H(egel) är i hvarje sitt Attribut immanent, i detta hel och hållen upptagen; men 1:o äro (/ äfven till / antalet /) dessa Attributer n(å)g(o)t tillfälligt, genom ett yttre förstånd gifvet, 2:o den existerande verlden för sig blir betydelselös, emedan modus, såsom modus, icke, icke är i Substansens väsende delaktig. ||Anm(ärkning). Likhet med Eleat(erna), för hvilka allt Varande var Phæomen.||

Det var denna sednare bristfällighet, som dref Leibnitz († 1716) till sitt bekanta, »Wären keine Monaden, so würde Spinoza recht behalten.» Dessa monader voro: »atomi Substantiæ, vi activa preceptionis ||Mångfalden i Enheten innehållande och föreställande (representans).|| & appetitionis ||Den inre princip, som verkar öfvergången från en perception till en annan.|| præditæ» — »nequeunt monades oriri nisi in instanti, per creationem s(ive) per annihilationem» ||Förändras ej genom delning el(ke) sammansättning.|| — »Quælibet monas differt ab alia quacunquæ.» ||Ex principio indiscernibilium|| »Inest ergo monadi certa quædam αὐτάρχεια.» Förmedelst sin perception afspeglar ||Ehuru klart blott det närmare oredigt det fjernare. Häruti skilja sig monaderna från Gud.|| monaden Universum och är ett för sig bestående. Då allt existerande af dem är sammansatt, var härigenom universi sjelfhet, Individualiteten räddad. Men enligt principium rationis sufficientis ||Ty denna och principio contradictionis är tankens högsta.|| finnes en yttersta orsak en Monas-monadum, ur hvilken dessa genom fulgurationer framgå. Denna är utom serien af förändringar, »quod necessario existat, si modo possibile sit Eus necessarium». ||Denna lära: att Guds möjlighet innebär hans verklighet, finnes hos Anselmus († 1109) sic: »Bonum quo majus cogitari nequit», den som detta hör, han förstår det. Vore detta blott i förståndet, så funnes något äfven utom förståndet, som derigenom vore större. Likaså kunde Detta tänkas icke vara, då vore det, som icke kan tänkas icke vara, större.|| Monaderna såsom Guds »fulgurationes» äro afbilder af Hans: potentia = fons omnium, cogitatio = schema idearum & voluntas, productionem secundam principium melioris ||Redan af Spinoza vederlagdt.|| efficiens» — Då nu Monad(erna) för all inverkan äro otillgängliga ||Inverka endast

idealiter. Gud har i skapelsen haft »rationem cujuslibet monadis» och »intervenit» i hvarje ögonblick. ||, är deras congruens verkad genom en »harmonia præstabilita.»

Vi nödgas här stadna. Det hufvudsakliga för oss är att Leibnitz fattat förhållandet mellan monas — monadum och monades såsom förhållande af orsak och verkan, samt derjemte antagit verkans ideala oberoende och sjelfständighet. Hos honom är neml(ige)n hvarje Monas en afspeglung af Universum, en verld i sig och således: en afbild af Urmonaden, från denna skild, sjelfständigt verkande, ehuru af evighet med sådana proprietates utrustad, att dess görande harmonierar med hvarje annan monads., Hvad således Spinoza lärde: Determination är Negation, finnes äfven hos Leibnitz. Härigenom var hos begge Substansen i sina Negationer, sin Annorvaro, manifesterad. Men hos Leibniz var så väl Substansen i sig reflecterad = Orsak, som Determination för sig (i sig reflecterad) = verkan. Hvarje determination hos Sp(inoza) har i en annan sitt bestånd och Substansen är öfverallt detta bestående. Då hos Leibnitz hvarje determination ||(monas)|| endast refereras till Substansen (Urmonaden) men för sig är af andra determin(ationer) oberoende. Att monaden: »Postulat ut Deus quoque ipsius rationem habeat» innehåller fröet till vidare utveckling, neml(ige)n att determination är förutsatt och dess sanning att åter negeras.

6.

Begr(eppe)t är *Allmänhet* i sina Bestämningar identiskt tänkande. Denna allmänhet genom att af bestämningen determineras, sjelft bestämmas. Således *särskiljande* sig i Bestämningar, samt sjelft enhet af allmänt tänkande och bestämd, af bestämningen bestämd tanke, *Enskildhet*, tänkande Subject. Denna (Ensk(ildhet)) således enhet af Begr(eppe)t's Momenter. Denna Identitet utsagd, h(oc) e(st) tänkt, är *Omdöme* ||N. B. Icke Sats. ||: Det Ensk(ilda) är det Allm(änna). Eller Bestämningen är det Allmänna. Men denna Identitet är i Omdömet omedelbar, abstract, sjelfva Identiteten icke utsagd, Objektiv, endast Inre, derig(enom) Yttre (den tänkandes). Häraf Omdöm(et)s moment(er) icke congruenta, och då dessa Moment(er) äro Begreppets, Omdömet's betydelse att vara Begr(eppe)t, objectiveradt såsom Bestämt Begr(c)pp, Begr(eppe)t i sin ||Abstracta|| Särskildhet, sin annorvaro. Allt existerande, all Begr(eppe)t's annorvaro, är sålunda, såsom i tanken upptaget, ett omdöme. Omdöm(et)s ändlighet är Subjectet's och prædicatets incongruens, det existerandes och Begreppets differens, upplösbarheten af kroppens och själens samband N. B.; ty Subjectet och Prædicatet hafva ömsevis en ideell betydelse. I sin sanning är Omdöm(et) Begrepps Identitet, men sålunda är det Slutledning, hvaruti den abstracta copulan försvunnit och det i Subjectet & Prædicat identiska framträdt. Läran om Omdöm(et) är dess utveckling härtill. Men uppå denna dess första ståndpunkt är Omdöm(et) likasom ett otillräckligt försök att utsäga hvad Begr(eppe)t är. Den allmänhet, hvartill Enskildh(et) här upphöjes är endast Abstract Allmänhet. Subjectet derföre det till grunden liggande, hvarifrån utgås, Prædicat(et) i detta inhærent. *Omdömet* är sålunda Tillvarons ell(er) 1) *Qualitativt*; Subjectet existerande, Ting, Prædicatet inhærent kvalitet, om af många egenskaper. Nu är Subjectet a) ett tomt namn som först genom och i prædic(atet) har sin betydelse: E är A, *Positivt omdöme*. Men b) Subjectet är äfven en annan *Qualitet*, derföre E är icke A, *Negativt Omdöme*., Formerna E är B ||N. B. hvilket är det positiva uttrycket för det oändliga omdömet. || och E är icke B hafva samma valeur. För Subjectets Bestämmande återstår derföre blott E är non C, non D cet(era) = E är E.

c) *Oändligt omdöme*. I detta omdöme är sjelfva omdömet upphäfvat, Subj(ect) och Prædic(at) förhålla sig icke såsom Ensk(ildhet) och Allm(änhet), Subj(ectet) är ifrån sitt annat på sig reflecterad. Här har det abstract allmänna såsom prædicat försvunnit och Subjectet, om hvilket endast ett »detta är detta» utsäges, är identitet med sig genom sitt negativa förhållande sin relation till ett annat. dess bestämning är derföre en sådan relation, ett relativt allmänt såsom, nyttig, dödlig, cet(era). Omdömet är sålunda 2) *Reflexions Omdöme*. E är A (relat. — här beror fortgången derpå, att det Enskilda (Subj(ectet)) väl är ett sådant allmänt, men detta allmänna går utom Subjectet, således det a) *Singulära omdömet* utvidgas till det b) *Particulära* äfven andra E äro A = Några E äro A. Detta innebär det negat(iva) Omdöm(et). Några E äro icke A. Härigenom är Omdöm(et) obestämdt, ty Subj(ectet) kan höra till det ena ell(er) andra Några. Men äfven dessa icke A äro endast relativt ett sådant icke. Till hvarann refererade äro de A. Sålunda uppstår omdömet Alla E äro A c) *Universellt omdöme* = A är A. I detta Omdöme) är utsagdt att E såsom hörande till alla E är A. Man säger också alla: Menniskor, Djur cet(era) — Äfvenså A är E, såsom varande alla E., A derigenom på sig reflecterad Allmänhet såsom sina bestämningar genomgående. Denna Allmänhet är Slägtet, hvilket uttryckes genom Subj(ectet)s alla E. Detta blir således den Allmänhet, till hvilken Reflex(iva) Allmänh(ete)n öfvergår. Skillnaden i fortgången af qualit(ativa) och Reflex(ions) omdömet är: att i det förra genom prædicat(et)s utveckling Subj(ectet) blifvit ifrån ett tomt namn på sig reflect(erad) Enskildhet; i det sednare fortgår bestäm(n)g hos Subjectet, genom hvars utvidgning till Allhet, prædicatet bestämmes såsom sina bestämningar genomgående, ur dessa på sig reflecterad Allmänhet. Derföre det förras Resultat E är E, det sednares / (alla E) / A / är A. Öfvergången från illud bildar Subj(ectet)s Negativitet, från det sednare Prædicatets, såsom återgång från processen in Infinitum.

7 & 7 b)

Uti omdömet alla E äro A, återgår Begreppet från processen in Infinitum, för att fullkomna totaliten, till Prædicatet såsom ur totaliteten af bestämningar på sig reflecterad allmänhet, Slägtet. Denna allmänhet är sina bestämningar förutsättande allmänhet, så att densamma utom bestämningen icke finnes, och det allmänna icke tillkommer Subjectet såsom en egenskap jemte andra, eller derigenom, att bestämningen till andra refereras, utan Individuum är helt och hållet, i och för sig slägtet. Derföre detta Omdöme 3) *Nödvändighets Omdöme*, och omedelbart, a) *Kategoriskt* (påstående) ||N. B. om ett djur kan påstås (är nödvändigt) att det är ett Djur, icke så att det är hvitt eller nyttigt, emedan det förra endast är tillfälligt det sednare Relativt.|| Individuum är Slägtet. ||N. B. Bör ej förbises att Subj(ectet) icke mer är ett Detta, utan ett detta såsom Slägtets Bestämning såsom tillhörande Alla. Äfven andra Subj(ectet)r med andra Bestäm(n)ga)r äro Slägtet. Subj(ectet) har till dessa ett negativt förhållande. äfven utan detta Individuum vore Slägtet?. Det Ensk(ilda) är så väl Slägtet som dess Specification Art, Bestämning.|| Att det enas varande är det andras utsäger b) *Hypothetiska omdömet* (Om A är, så är B) hvartill tanken fortgår för att inse det nödvändiga i förknipningen. T. ex. Om — I hypothet(iska) Omdömet) utsäges att Bestämningen icke i sig har sitt varande, utan i ett annat Vara. Det allm(änna) är sålunda i sina Bestämningar utgående c) *Disjunctivt Omdöme*: Slägtet är antingen A ell(er) B = är både A och B — totalitet af Bestämningar. Denna icke serie, tillfällig, utan af Slägtet bestämd ||N. B. Ty hypothet(iska) Omdöm(et) utsäger att en bestäm(n)g är alla bestämningar. Detta är i Dis-

junctiva) Omdöm(et) exponerad, utsagdt. || Totalitet af Arter, så att i Släktet finnes principen för dessas åtskilnad. Disjunctiva) Omd(öme) innehåller att det Allmänna är Identitet af hvarandra uteslutande, men derigenom med hvarandra Identiska Bestämningar || N. B. Öfvergången bildas derig(enom) att ehuru Släktet för oss är med sina Arter Identiskt, dessas särskildhet i sig upptagande, är likväl denna Identitet icke uttryckt, så att den bestämning hvarigenom Släkt(et) är Arten vore exponerad — Färg = klarhet Mörker. || Här framträder således Begrepps-Identiteten och Omdömet öfvergår till prædicater som uttrycka denna Identitet: Skön, sann, &c. 3) *Begrepps omdöme*. Menniskan är förnuftig: Innehåller att förnuftighet är ett Ideal, ett Skola || N. B. Häruti ligger, äfven ytligt betraktadt, fordran på Förnuftsenslighet och enhet. Först i sådana omdömen framträder det som äfven i de föregående utgjort det moverande, Begreppet såsom tänkande. ||, hvilket, om det tillägges Subj(ect)et gen(om) a) *Assertoriskt Omdöme*, äfvenså väl kan fråsägas detsamma. Omdöm(et) derigenom b) *Problemiskt*. Först i c) *Apodiktiska omdöm(et)*: Menniskan är såsom människa förnuftig, är Enheten af Subj(ect) och prædicat uttryckt. || N. B. Ty Subj(ect)et är genom sin Objectiva natur identiskt med prædicatet, sitt Skola. Menniskan, såsom Människa, genom att vara sitt Ideal, förnuftig. || || N. B. Det förenande är denna Subj(ect)ets Natur, dettas Ideal hvilket äfvenså väl är / (Subj(ect)ets beskaffenhet) / Bestämning /, som (Ideal, förnuftighet) Allmänhet, Subj(ect) och prædicat förenande, dessa genomgående, Grunden, den fyllda Copulan. || Subj(ect)et innehåller Allmänhet s. a. Natur och dess bestämning (Särskildh(et)) är såsom *allt verkligt* i dessa brutet prædicatet är samma Innehåll ett skola (Möjlighet) och öfverenstämmet med Subj(ect) // N. B. *Absolut Omd(öme)* öfver allt verkligt. //

8. & 8 c).

I Apodikt(iska) Omdöm(et) utsäges, emedan det Subj(ect) och Prædicat enande är det Allmänna såsom bestämning: Det Enskilda är såsom Särskildhet (bestämd Allmänhet) Allmänt. Här äro Begr(eppe)ts Momenter exprimerade äfvensom deras Identitet. Begr(eppe)t är sålunda *Slutledning* Men här fattas dessa Moment(er) såsom Abstractioner, 2:ne Extremes, hvilka i ett för sig annat äro förenade. || N. B. Omdöm(et)s Resultat såsom ett omedelbart. || Slutledningen derföre 1) *Qualitativ* || N. B. eller Formell: || E B A. Häruti utsäges att E är A. E är också B. således E det förmedlande, A det omedelbara, Subj(ect)et, emedan detta var Slutledningen's resultat. Derföre A, E, B. Då åter Resultatet af denna form är $A = B$, och A äfven enkligt 2 är $= E$ så är A förmedlande, hvidan B. A. E. Dessa äro de 3:ne Syllogistiska figurerna, enkligt Aristoteles, icke flere, emedan härig(enom) hvarje Begrepps-Moment är det förmedlande. Men i denna formala Slutled(ing) är hvarje Moment endast i sin tur förmedling. Dess Negativa Resultat är A. A. A. då i 3:dje figuren substitueras $A = E$, enkligt 1, och $A = B$. enkligt 2. *Mathematisk* Slutledn(ing) 1:sta Axiom(et) hos Euclides. Betydelsen här af är. Det förmedlande, en Qualitet hos Subj(ect)et, sammansluter detta med en Qualitets kvalitet, prædicatet. Nu fordras i Slutledn(ingen) att Identiten är exponerad, således för Subj(ect)et och Qualit(eten), en ny Slutledn(ing), likaså för denna och Prædicat(et). Då uppstår åter samma fordran = process in Infinitum. Återgången härifrån är: att det förmedlande finnes i sjelfva Slutled(ning)en. Men då sålunda hvarje Term blir Medius försvinner hvarje Qualitativ Bestämning och återstår den rent formala A. A. A. || N. B. Öfvergången sker derigenom att det förmedlande icke är en tillfällig Subj(ect)ets Bestämning, utan alla Enskildas.

Ty det i Qualit(ativ) Slutledn(ing) tillfälliga är Bestäm(n)gens tillfällighet, såsom blott varande *en* af Subjectets Bestämningar. I Reflex(ions) Slut(edning) är åter det förmedlande väsendtlig alla Ensk(ilda) tillkommande Bestäm(n)ingar. Detta: emedan en(kigt) föreg(ående) förmedlingen är förmed(klinge)n genom sin Relation till Extremerne. || 2) *Reflexions Slut*: Reflex(ions) Allm(änhet) Alla enskilda = A, derföre $E = A / a$) *Allhets Slutledn(ing)*. / Men alla / enskilda förutsätter conclusion E är A. Nem(kige)n att C. D. E cet(era) äro A. b) *Inductions Slut(edning)* och, då denna aldrig blir fulltalig, slutes c) *ex Analogia* ||N. B. Emedan förnuftet det oakadt tillägger Subjectet: den allmänhet tillkommande Bestämningen derföre är o. s. v. ||, E medius, men fattadt såsom väsendtlig allmänhet, Slägte. ||N. B. Die Erde hat Bewohner, Der Mond ist eine Erde, Also — Öfver(gång) sker deri att om 2:ne Ensk(ilda) öfverensstämma i huru många Bestäm(n)ingar som helst, ännu en kan finnas hvarig(enom) den ena äger ett prædicat som icke den andra tillkommer. Det förmedlande är derföre icke mängd af Bestämningar utan Väsendtlig natur = Slägte. || Medius blir derföre slägtet eller Arten. E är, såsom arten, slägtets (i(d) e(st), såsom bestämd Allm. Allmänhet.) 3) ||N. B. Fig(ur) 2. Resultat(et) A B = Particulärt emedan ena præmissen icke är Subsumtiv — så(edes) Tillfällighet(en) Exponerad

Fig(ur) 3. Resultatet Negativt = B — E, emedan ena præmissen A E endast såsom Negativt Omdöme kan bestå, har form af Omdöme.

Syllog(istiska) Fig(urer) såled(es) icke en tom omställning, utan lefvande betydelse. 2 Öfvet(erm) omvänd 3. Undert(erm) omvänd.

Öfver(gång) till Reflex(ivt) Slut att Term-medijs är Totalitet af Bestämningar, så att hvarje Prædicat tillkomm(er) Subjectet endast såvida hvarje dess Bestämning inneh(åller) detta Prædicat. || *Nödvändighets Slut*, a) *kategoriskt*. Men E, såsom omedelbar, är tillfällig, h(oc) e(st) äfven andra E höra till arten, den innehåller bestämningar, som icke i dess Allmänhet innehållas. Då derpå aktgifves att äfven dessa E äro i det Allmänna upptagna. ||N. B. I hyp(othetiska) Omd(ömet). Enheten af det förmedlande och förmedlade || Om A är så är B, nu är A, altså är B. b) *Hypothetisk Slutledn(ing)* hvarigenom sättes att E (kath(egoriskt)) icke är Omedelbart utan genom ett annat varande förmedlat; h(oc) e(st) E derigenom Allmänt att det allm(änna) i bestämning utgår och genom dessas Negation är $E = c$) *Disjunctiv. Slutledning*. A är B, C v(ell) E, nu är A icke B v(ell) C, således är $A = E$.

9. & 9 d.)

Här följer en öfvergång, för det vanliga tänkandet en bland de svåraste i hela Logiken, Begrepp(e)ts öfvergång till Objectivitet. Här är derföre nödigt att vi kaste en blick på det föregående och dess betydelse.

Begreppet är Subject (cogitans), enhet af Väsande (allmän tanke) och Varande (Bestämning, särskildhet). Men Begreppet är sålunda sig, i sina Bestämningar förutsättande, sig i dessa tänkande tanke. ||N. B. Varandet = hvarannan uteslutande Bestämningar — Väsandet = Det i dessa bestämningar Identiska, Allmänna, redan i dem manifest; men desamma förutsättande = Begrepp — Begr(iff) an sich — Für sich — (i dubbel mening). Äfven om det Allmänna vore prius i betraktelsen, är det likväl bestämning, emedan det endast såsom bestämd tanke tänkes. || Begreppet härigenom för sig Objectivt. ||N. B. Begr(eppet) i sina Moment(er) Allm(änhet) och Särskildh(et) endast för oss dessas Enhet, Enskildhet, Cogitans. Men såsom sådan Makt att i Bestäm(n)ingar, bestämda tankar utgå. Således Begr(eppet) är bestämning, Cogitans är cogitatum. || Sålunda Omdöme: *Qualitativt* = Abstract Bestämning. *geg.* *Reflexion*, Abstract

Allmänhet ||N. B. Totalitet af Bestämning(ar). *Qu*(alitiv) Identisk bestämning) *Reflexion* Identisk Allmänhet. E = E. A = A. || såsom *Nödvändighet*s *Omdöme* = Substantiell i Bestämningen manifesterad Allmänhet, såsom *Begrepps Omdöme*. Bestämningen sättande och förutsättande, med denna Identisk Allmänhet ||N. B. Här framgår *Begr*(eppet) såsom cogitans emedan *prædicatet* är ett Ideal, ett tänkt i motsatts mot det gifna *Reala Subjectet*. || *Slutledning* = Begreppet ur sin Bestämning på sig *Reflexerad Allmänhet* = *Enskildhet*. ||N. B. Vi sade att i *Begr*(epp)s *Omdömet Subjectet*, det tänkande, framträder såsom *Subject* och *Prædicat* förmedlande. Här är ett den tänkandes *Bedömande* huruvida *Subjectet* och dess *Allmänna Natur* öfverensstämma, Men då denna således är *Subjectiv* är den derigenom tillfällig, formell. Den tänkande, såsom bestämdt tänkande sammansluter uti en Bestämning *Subj*(ect) och *prædicat*.

- (Varande) Se *Retro Qu*(alitiv) *Slutled*(ning)
- I *All*(män)h(ect)s *Slutled*(ning) är ännu *B*(e)g(r)eppet) (såsom (Väsende) *Bestämning*) genomgående *Allmänhet* det förmedlande — *Yttre Reflex*(ion).
- Dess sanning är att *Väsendet* icke är *Gemensam Allmänhet* utan *Slägtet* såsom i det *Enskilda* manifest *Allmänhet*. || Fäste vi oss nu endast vid *Slutledn*(ingen)s *Resultat*, *Disjunct*(iva) *Slutledn*(ingen), uti hvilken är utsagdt, hvad *Begreppet*, i sig är, *nemlige*n: *Allmänhet* i *Totaliteten* af *Bestämningar* *Identisk*; *Allmänhet* såsom bestämd *All*(män)het) = *Särskildhet* och *Allmänhet*, såsom andra *Bestämningar* uteslutande *Bestämning* = *Enskildhet*. N. B. — I *disj*(unctiva) *Slutledn*(ingen) är derföre den *Subjectivitet* som i *Formala Slutled*(ninge)n finnes *Upphäfven*. Den tänkande är icke utom *Slut*(ledning) *Subj*(ect) och *prædic*(at) förmedlande Utan detta samma *Allmänna* är *Subj*(ect) — *prædic*(at) och *Förmedling*. — Det *Förmedlande* såled(es) med det *Förmedlade* *Identiskt*. Nu var det förmedl(ande) *Begr*(eppet). Här är denna förmedl(ing) i det förmedlade *Uptagen*, i detta på sig *Reflexeradt*. || Härigenom har *Begreppet* (det *Tänkande*) sin natur för sig *Objectiverad*, är till sin helhet i *Bestämningen* (i en bestämd tanke = *Disj*(unctiv) *Slutledn*(ing)) manifesterad. Om till det sagda lägges: att dessa *Tankebestämningar* såsom våra äfven äro *bestämningar* af *Objectet* (det *Absoluta*), så att utom dem intet *an sich* finnes; och vidare: att *Begreppet* är det *Absoluta*, således *bestämningarne* ur det *Absolutas* egen natur härflytande; så följer att *Begreppet Objectiveradt*, är *Omedelbart Object*, hvilket först derigenom att (det *Subj*(ectiva)) *Begreppet* ur denna sin *Omedelbarhet* framgår göres med *Begreppet* *Identiskt*. Denna *Begr*(eppet)s natur att såsom *Object* vara ett *Omedelbart*, bör sökas i Dess natur att i *Omdömet* utgå, och ytterst i *Begr*(eppet)s natur att vara *Identitet* af *Allmänhet* och *Bestämning*. Nu är *Begr*(eppet) såsom *Omedelbart Object* = *Varandet*. Här framträder således åter *Varandet*, men såsom *Begreppets* egen position = *Objectivitet* = *Begreppets* *Varande*, då *Varandet* i början af *Logiken* endast var det *Absoluta* såsom *Omedelbart Object* för oss. ||N. B. Häri *nödvändigheten* att *Vetenskapen* börjar med *Varandet*. *Begreppet* åter såsom *Subject* (sig tänkande) endast derigenom att det är *Object* (af sig tänkt). I denna mening *Objectet* *Begr*(eppet)s (såsom) *Subject*) *Grund*, en högre *Begr*(eppet)s *utveckling*. *Subj*(ect) åter och *Object*, hvarann motsatta, är *Subj*(ectet) = *Subjectivt* tänkande, *Object*(ivt) = ändligt *Object*.

T(ill)k(ä)gg till *öfvergången*

Begreppets utveckling är ett utsägnande af hvad *Begreppet* är, d. ä. *Begr*(eppet)s, såsom cogitans, sjelfuppfattning. Denna kan icke annorlunda

finnas, än uti en bestämd tanke; Begr(epe)t måste tänka sig. Nu är Begr(epe)t såsom cogitans, allmän Tanke-makt i en bestämd tanke utgång-en, sålunda *Omdöme*. I Omdömet, såsom Begrepps-bestämning, är Prædicatet det hvarigenom Subjectet har sin betydelse. Subj(ectet) är enkigt det ofvansagda Begr(epe)t, men såsom betydelselöst namn; prædic(atet) utsäger: hvad Begr(epe)t är. Begr(epe)t är Enskildh(et), derföre Omdömet E är E. Men denna Enskildhet är Abstrakt, derföre Omdömet omedelbart. o. s. v. — Nu är *för oss* i Omdömet det tänkande (cogitans) förmedlande. Men den tänkande är bestämd tanke, derföre (i Apodiktiska Omdömet) en bestämd tanke Medium. — Här framträder derföre Begr(epe)t (cogitans), men såsom bestämd tanke (Qualit(atif) Slutledn(ing)). Denna bestämning, såsom Medium, är Abstract bestämning, tillfällig, af den tänkande beroende. I Reflex(ion)s Slutledn(ingen) visar sig denna Slutledn(ing)s Subjectivitet (tillfällighet) i Erfaranhets Omdömet, hvilket postulerar ett i och för sig förmedlande och sjelft äfven af den bestämning(arne) genomgående Abstracta Allmänheten (i Univer(s)ala Slutledn(ingen)) förutsättes. I Nödvändighets Slutledn(ingen), den Apodiktiska, har denna Subjectivitet försvunnit. Det förmedlande emellan Allmänheten, bestämningarna genomgående, och det Allmänna sås(om) uteslutande Bestämning, Enskildhet, är detta samma Allmänna, såsom (en) Bestämning. Denna Slutledn(ing) är sålunda af den tänkande oberoende, eller den tänkande är såsom förmedlande, med det förmedlade Identisk. Begr(epe)t (cogitans) är helt och hållet i bestämd tanke utgången och för sig manifest. Objectiveradt. Dock emedan cogitans icke mera, såsom förmedlande, finnes likasom utom Slutledn(ing)e)n, öfver Subj(ectet)s och Prædicatets öfverenstämmelse afgörande, är denna Slutledn(ing) 1:o endast Bestämning, *endast Object*, omedelbart. Och emedan Cogitans såsom Subjectivitet, tillfällig förmedling, försvunnit, är *Objectet* 2:o *Sanning*, Begr(epe)t's Sanning, den upphäfna Subjectiviteten (tillfälligheten). Af det föreg(ående) inses äfven huru Slutledn(ing)e)n är Identitet af Begr(epp) och Omdöme. Äfvenså, huru Slutledn(ing)e)n är Begr(epe)t såsom Enskildhet.,

10.& 10 e).

Då Objectet, sådant det här förekommer, är Begreppet objectiveradt, måste detsamma äfven framvisa Begreppets momenter; ehuru dessa i sin annorvaro, så att Begr(epe)t, såsom Subjectivt, är ett i Obj(ectet) inneboende, inre. ||N. B. Objectet således Begr(epe)t såsom omedelbar Enhet.|| Objectet är sålunda, i sin omedelbarhet, sjelfständigt, af Bestämning(ing)e)n oberoende Object. Objectet är likaså bestämdt, ett det allmänna specificerande Object. ||N. B. Om Slutled(ningens) omedelbara Resultat uppfattas.|| Objectet är derföre sammansatt, Aggregat af för Objectet yttre Bestämningar. Dessa kastar derföre Objectet utom sig är derigenom sjelfständigt, i sig slutet Object, men äfvenså osjelfständigt, af dessa officieradt. = a) *Formell Mekanism*. ||N. B. = Varande. Häraf Varandet början — Men sådant det är såsom Object — Sjelfständigt genom att vara Osjelfständigt — Quod etiam Varand(et)s sanning. Exempel så väl ur Naturens som Andens Sfér. I den sednare är Minnet formelt Mekaniskt såsom sammanhållande en mängd föreställningar utan inre samband, genom juxtaposition.|| Men då Objectet endast är sjelfständigt, igenom sin osjelfständighet, genom att officieras, och tvertom; så är det i sig *centralt*, genom sin Relativitet till andra Centra. ||N. B. All andligheten genomgående Allmänhet är i ett för den Enskilda Yttre Object. Genom dess specificerande är den Enskild. Genom samma Specification är sjelfva detta Allmänna.|| Dessa åter hänföra sig till det förra. Denna Centralitet

1836

med Utsändesvarande; förklarade sig vilja
att denna befattning skulle gå.

J. C. Saldes ^{de} Kandidater för året. Utsändes-
varande H. F. Sahlberg,

J. H. Meramadal möte till den 11de den
1836. s. m., då Section-färdens bordet
ingifvit sig utgifterna till kaspan enligt
gald.

Salunda vara förefogad, utskändt resita
göraning beflutet, intygat. Helsingfors
den 1de Februarii 1836.

Joh. Vilho Snellman
Öst. Afdel. R. P. G. G. G.

Februari 11. H. Snellman för bespöcker att Mag. Decent
Sveinberg icke kunde förmå att deltaga
och icke förtvinnat möttas afdelningens
som icke anfåg vill vara ett sig för ytter-
ligare afdelning blott fiska, beslut att intet
dare val anställa, utas, i fändelid förskan
Mag. Decent Sveinberg kunde ^{officielt} förmå att
Curator-beslutningen sig utgå eller H.
Adjunkten Sverander att den som icke
behålla, ut Anglicissimum Consistorium
Academicum öfverstamma besittandet af
frågavarande post.

H. Snellman upphärd af Sverinder afgiften
och intygandet Sverinder-födder.

Den 11de Februarii 1836. i sidan

Joh. Vilho Snellman

I egenskap av t. f. kurator från februari 1834 till februari 1836 gjorde J. V. Snellman anteckningar i »Diarium eller Memorial-Bok öfver Protocoller hållne vid Österbottniska Afdelningens vid Kejsarl. Alex. Univ. i Helsingfors Lagliga Möten. Åren 1832-1847». Bilden visar den sista av 47 sidor med Snellmans anteckningar. HUB.

är derföre det hos Objecterna identiska, Allmänna. Härigenom öfvergår den b) *Differentia Mekanismen* i c) *Absolut Mekanism*, En trefald af Slutledn(ingar) = E, B, A = Det enskilda Objectet sammansluten med det Allmänna (Centrala) förmedelst en relativ centralitet. Derigenom sjelfva Objectet den Allmänna och relativa Centraliteten förenande A, E, B. Och slutligen den Objectiva Allmänheten, Absolut Centralitet, genom att i Objectet som Bestämning utgå constituerande sjelfva Objectet, samt sålunda enande det osjelfständiga Objectet och dess relativa centralitet = E, A, B.

//Vel) Objectet är Begr(eppe)t i sin totalitet uti Bestämning utgången. Nu är hvarje (bestämd) tanke en oändlighet af Innehåll, som i denna ena bestämning är *sammanfattad*. Men denna sammanfattning är icke en blott juxtaposition. Objectet är i sig Centralt, genom sin Absoluta centers utgående (likasom) uti relativa Centra ||N. B.) Bestämda tanken i och för sig betraktad, utan att afse den tänkande, är dennes utom sig varande, försjunkhet i Objektet, är Objectet. || Denna centralitet är Objectet i dess totalitet genomgående, en inre princip som i hvarje relativ Centralitet uti en bestämning manifesteras. Detta utgör Öfvergången till Chemismen = Objectet i sin differens såsom motsägelse, emellan denna differens och den differensen genomgående principen, affinitet, sträfvan att upphäfva denna motsägelse (= Objectet i sitt Moment af Omdöme). 10

Vid läran om Chemismen är det väsendteliga att inse: huru den allmänna principen uti det differenta Objectet är förutsatt; Nemligen så att detta icke är different genom en viss tillfällig bestämning, utan genom en bestämning, som af den allmänna principen för dess Realisation är förutsatt. Denna Realisation, den Chemiska processens product, är redan i differensen förutsatt, är det hvarigenom det differenta Objectet är different. Det sig i producten realiserande Allmänna är således sig i samma realisation differentierande (Chemi — *kan* förhållande — Djur i existensen) // Objectet är sålunda different Object, nemkige)n differens mellan sig, såsom enskildt Object, och sin Bestämning, såsom sin natur, uti hvilken Objectet) existerar 2 *Cemismus*. Det är derföre *sträfvan* att läsa denna motsägelse och identifieras med, upptagas i sin Allmänna Natur = Frändskap, Affinitet. Denna Identitet är det Neutrala, hvilket, såsom formalt Element, är en förutsättning för differensen, men likaså är dennas product, således differensen förutsättande. Dessa Moment(er) falla i Objectet utom hvarandra, likasom vore de 2:ne skilda Processer. Men Producten är så väl upphäfvande af den omedelbart förutsatta differensen, emedan denna först i och med Neutralisation uppstår, som derigenom upphäfvande af det Neutrala (formalt) såsom omedelbart. Genom denna Objectets negation såsom omedelbart (gifvet) yttre Object, framgår Begreppet, ehuru såsom denna Objectivitet motsatt Subjectivitet = Begreppet såsom sig i Objectet realiserande 3) *Ändamål, Teleologie*. 30

Hvad i Mekanismen för oss är: Begreppet såsom Absolutiun i Objectet manifesteradt i sin Bestämning, är i Chemismen exponerad: att nemkige)n det differenta, bestämda Objectet är sin Allmänna Natur differerad, är different på att af sin Allmänna Natur bestämdt sätt. Men då äfven i Producten differensen uppstår är Begr(eppe)t såsom Subjectivt Ideelt, sig bestämmande, skiljdt ifrån sig såsom Product, Objectivt Realiseradt., Begreppet har sålunda en Objectivitet (differens.) sig förutsatt i hvilket detsamma realiserar sig såsom Ändamål. a) *Subjectivt*. Hvarje omedelbart Begr(eppe)ts framträdande i Producten är medel för dess realisation. b) *Medlet* är sålunda det Subjectiva Begr(eppe)t (Subjectivt) Ändamål) och Objectiviteten (såsom Begreppets, det realiserade ändamålet) förmedlande. Men medlet såsom Ändamålets första, omedelbara realisation 40

erfordrar en dylik förmedling. Och så in Infinitum. Refererad till denna är det förra Medlet realiseradt ändamål. c) *Det realiserade Ändamålet* är sålunda Medlet. Derigenom nu att hvarje realisationens Moment icke är blott medel utan realiseradt ändamål, är Objectiviteten såsom ett för Begreppet yttre upphäfvnen, Begr(eppe)t i denna realiseradt. Begr(eppe)t såsom detta Subject Object är Idé.

11.

10 ||N. B. Återblick på Omdöm(et) dess Öfvergång, Slutledn(inge)n, dess Öfvergång. Obj(ectet) omedelbart Object, Begr(eppe)t, såsom cogitans, i Bestäm(ninge)n försunket, så att det icke såsom förmedlande *utom Bestäm(ninge)n* quarstår. Centraliteten öfvergång till Chemismen, emed(an) densamma är Obj(ectet) genomgående princip. Insigten att denna det omedelbara Obj(ectet) sammanslutande princip, som i prod. objectiveras, redan i det omedelb(ara) Obj(ectet) är förutsatt, är Begr(eppe)ts såsom Subj(ect) framträdande i Objectiv(itet), genom att i Obj(ectet) förutsätta sig = Ändamål. Begr(eppe)t, såsom förutsatt princip, bemäktigande sig Objectet, såsom medel; derigenom sig realiserande. Denna realis(atio)n är = Formal Slutledn(ing). Förmedlingen saknas mellan Principen et
20 Medlet, detta och producten. Derföre hvardera Moment(et) förmedlande. Och Begr(eppe)t Totalitet af denna förmedling. Subject — Object man kunde säga det existerande Begreppet. Var(ande) Väsande — Begr(eppe)ts Slutledning.||

Idén fattad såsom omedelbara Resultatet af det föregående är: »Begreppet sig i Objectet realiserande, genom att göra detta till ett medel och i medlet hafva ändamålet, sin realisation.» ||N. B. Genom att göra Objectet till medel annihilerar Begr(eppe)t Object(et), såsom sig motsatt. Deruti åter att medlet är det realiserade Begr(eppe)t framträder den positiva sidan af denna Negation.|| Såsom sådan är idén 1.) *Lifvets Idé*. Ty lifvet är
30 denna process hvarig(enom) Begr(eppe)t sig i Objectiviteten manifesterar, framträdande såsom förening, af själ och kropp. Hvarje dennas Moment är tillika Medel och Ändamål (= Organism). Själen är i kroppen äfv(en) i alla dess delar inneboende, och sanningen af dennas Mekaniska och Chemiska functioner är det sig för sig objectiverande Begreppet. Ideen är derföre såsom Lif a) differens emellan sig och sin Objectiva manifestation, samt dessas enhet, derigenom att producten af denna differens är *det Lefvande* (Subjectet). Sålunda på sig refererad skiljer sig b) det lefvande ifrån Objectiviteten såsom en yttre, oorganisk verld, hvilken det negerar genom att med sig assimilera, bibehåller deri sig sjelf. Detta sjelf har c)
40 det lefvande för sig uttryckt i ett annat lefvande, är derigenom Slägte, differensen = kön, processen = parning. Uti denna går å ena sidan det lefvande sjelf under, negeras, har fyllt sin bestämmelse, å den andra reproduceras häri det lefvande, framträder Idén såsom Absolut makt att i förgängelsen bibehålla sig, gripa öfver sin manifestation. ||N. B. Öfvergången kunde uttrycka Begr(eppe)t för lefvande finner i b) sitt primat är i c) såsom det lefvande genomgående allmänna lifvet = Andens Idé = Vetandets och Viljans.||

12.

50 Idén såsom denna makt, visshet om det förutsatta Objectets vanmakt är 2.) *Vetandets Idé*; v(el) *Det Sannas Idé*. ty Vetandet utgår ifrån denna förutsättning. och är processen att sätta, exponera, hvad den innehåller. Den är derföre såsom *vetande* upphäfvande sin Subjectivitet, Objectet i densamma upptagand; såsom *viljande* i Objectet öfversättande sig, detta bestämmande.

a) / *Det Sannas / Vetandets Idé /* är omedelbart den Subjectiva och Objectiva Idéns enhet ||N. B. Mom(ent) 1, b.|| = *Åskådning*, Subject(et)s försänkande i O(b)jectet). Men Subjectet är drift att för sig sätta (uttala) denna Identitet, förutsätter derföre Objectiv(itet) och *Reflecteras* ur densamma på sig genom att förvandla den i *sina* Bestämningar. Vetandet är sålunda α) *Analytisk*: objectet uppfattande dess Allmänna Natur, Lag, Slägte. Men då äfven denna Allmänhet är Bestämd, ett bestämdt begrepp, bestämd tanke, Identitet af Åtskilda förutsätter densamma ett β) *Synthetiskt* Vetande. Det Analytiska är uppfattning af *det gifna*, det Synthetiska dettas begripande, mångfaldens sammanfattning i Enhet. Detta är att *Definiera* Objectet), ange dess Allmänna Natur och Specifika Differes — derigenom afskilja detsamma från andra Arter klassifiera *Indela*. I defin(itionen) är Vetandet tillfälligt genom *kännemärkets* Subjectivitet, hvarföre äfven Indelningsgrunden är tillfällig och Indeln(ingarna) oändliga. Vetandet sträfvar till en Indeln(ing) grundad i sakens inre natur bevisar i *Theoremet* (Lärosatsen) det Objectivas nödvändiga sammanhang.

//N. B. 1) Öfvergången till Objectiv(itet) a) Subj(ectiviteten) framgår, b) men såsom i objectiv(iteten) försunket c. Detta i a) för oss i c) uttaladt.

2) *Idén* såsom omedelbart Resultat Objectiviteten)s förnuftighet Subj(ectet)s och Obj(ectet)s Enhet = *Lifvets Idé* = N. B. för oss. I slägtets process återkommer det Lefvande = *Lifv(et)s Idé* i sin omedelbarh(et), men å andra sidan upphäfves denna omedelbarh(et) och det bestämn(ingarne) genomgående Allmänna framgår såsom Vetandets Idee. N. B. uttalad Differ(e)ns — postremo uttalad Enhet.//

Derigenom är vetandet visshet om det Object(iva)s förnuftighet, Identitet med det Subjectiva; här det Subjectiva i sig upptagit detta Förnuft(iga) såsom sitt Innehåll, är sträfvandet att i Objectiv(iteten) realisera detsamma och visshet om dess Realisat(ion) — är —

13.

b) *Viljandets* (det Godas) *Idé*. Vetandet har i Objectiviteten fattat det nödvändiga sammanhanget. Men detta är endast för Vetandet. Begreppets öfverensstämmelse med verkligheten är icke satt. Denna nödvändighet är ett Vetandets Innehåll, hvarigenom Vetandet i sig är Subject (Allmänhet och Bestämning) samt, hvad vid öfvergången till Vetandets Idé för oss är gifvet, nu äfven är exponerad. Vetandet är nu i sig enhet af Allmänhet och Bestämning, derigen(om) för sig Objectivt, Frihet; men är Driften att sätta denna Identitet i den yttre Objectiviteten. Ty Vetandet såsom hafvande ett Innehåll är för sig Sanning; hvaremot Objectet ||(N. B. hvad som för öfrigt är i detsamma)|| är ett Sken ett oväsentligt. Denna sanning, mot Obj(ect)ets oväsentlighet, *det Goda*. Det Goda sålunda ändamål, hv(ð)lk(e)t genom ett Medium sammansluter sig med Objectiviteten, blir realiser(ad)t ändamål. I tillgripandet af medlet förhåller sig nu det Goda omedelbart till Objectiv(itete)n är i densamma försunket. Först i det utförda ändamålet är det för sig. Men sjelfva medlet är Objectiv(itet)t, fordrar en ny förmedling, för att i detsamma det Goda må vara utfördt och så i oändlighet. Det Goda är sålunda endast ett *Skola* som aldrig ||totalt|| realiseras. Men sjelfva processen är det Sanna: att neml(ige)n Subjectiviteten (det Goda) i omedelbart förhållande till ett oväsentligt Object) icke realiserar det Goda; deremot realiseras detta genom ett Medium, då Subjectiviteten i Objectet utgått. Detta är hvad i Vetandets Idé är gifvet att Objectet är det i och för sig sanna, goda.

Hvad i Objectiviteten är gifvet: att Principen såsom tänkt i Objectet förutsattes v(el) ändamålet i Objectet realiseras är här exponerad. Med

den skillnad att ändamålet endast är *tanke*, bakom hvilken vi ana en *cogitans*. Detta såsom omedelbart Resultat är i Livvets Idé det realiserade Släktet, en existerande allmänhet, och den lefvande, den existerande Bestämningen. Men denna allmänhet är ett Innehållslöst (abstract cogitans), det allmänna tänka. Såsom Vetande får denna Allmänhet ett Innehåll, blir i och för sig bestämdt Subject, cogitans, men i och dermed Viljande. Resultatet af Viljans Idé är upphäfvandet af denna Subjectivitet, äfvensom af den oväsentliga Objectiviteten, derigenom att hvardera är det Goda såsom enhet af det Subjectiva och Objectiva, d. ä. hvardera Idén —

10 Denna derigenom den 3) *Absoluta Idén* — hæc quid? Det Absoluta såsom *Absolut* — af ingen förutsättning beroende — *Sjelfmedvetande* — Subject — Object, Enhet af Idealitet och Realitet — *Frihet* — utan motsatts, sig sjelf och sin motsatts — , sålunda *Personlighet*. Då nu hvarje föregående Moments sanning varit att i sitt följande upphäfvas, upptagas, så är Absoluta Idén, alla dessas sanning. De äro Former, Bestämningar, men så att den Absoluta Idén, såsom deras Innehåll är denna Totalitet af Former, hvarje Bestämning i sig Reflecterad. Intet är sålunda som icke i den Absoluta Idén icke är upptaget och allt är, endast såvida det är uttryck af den

20 högsta förnuftighet, af Idén. Vi sade i början av vår kurs: Logiken är *Gud* tänkt i sin möjlighet. Detta har den betydelse: Gud är Absolut Ande sig i Naturen och den ändliga anden manifesterande. Guds högsta manifestation i Naturen är konstens; i den ändliga Anden religionens. Philosophin är uppvisandet af detta Guds inneboende i sin skapelse är derföre vetande af Gud såsom enhet af Skapare och Skapelse (nemlige) det i dessa notioner Förnuftiga). Detta uppvisande är Logiken, den Logiska Methoden N. B. Man säger är då detta Gud? — Ja det är Gud såsom Han af *vårt* förnuft fattas. Är Gud icke annat, än hvad vi tänka honom vara? Derpå svarar redan läran om Varandet. Således denna Logikens högre betydelse.

30

14.

Den Absoluta Idén, såsom Logikens innehåll, är icke Totalitet af Logiska kategorier, såsom dessas Summa. Den är innehåll, såsom hvarje kategori för sig fattad, i sig reflecterad. Kategorin form refererad till öfriga kategorier, i sin Reflexion utåt. Idén κατ' ἑξοχήν är sålunda det i Kategorierna sig bibehållande, men tillika dem upphäfvande, är sjelfva processen eller Methoden. Denna är, emedan Idén är sjelfmedvetande Idén af sig veten, blott objectiv ||N. B.) *Hvad* Sjelfmedvetandet vet. ||; således a) Idén omedelbar, an sich, Idén såsom bestämdt vetande, men, emedan denna Bestämning är bestämlöslös, Idén i sin Abstracta Allmänhet. ||N. B. 2). Ty en bestämd *tanke* är icke föreställning om ett föremål utan i sig inbegripande en oändlighet af enskildheter. || Genom N. B. 2) samt emedan denna bestämning sålunda är tom, innehållslös, är Methoden b) Idén såsom Af en för sig annan bestämning, bestämd bestämning. ||(Dialektiska Momentet)|| Betraktad i sitt Moment af Allmänhet, innehåller således Momentet a) redan Momentet b), d. ä. Methoden är Analytisk; men åter, emedan a) först genom sin öfvergång till b) får en betydelse, är Methoden Synthetisk. Deri, att detta andra med den ursprungliga bestämningen (Allmänheten) är Identiskt, eller att detta andra är detsamma som

40 det första, sker öfvergången till c) Begreppsmomentet, Identiteten af allmänhet och Bestämning, Enskildheten. Dessa Momenter äro i *Varandet*: a) Det bestämlösa Varandet b) Varande och Icke varande. c) Väsendet = Varandet i sitt Begrepps-Moment. Detta utvecklar sig derföre till hvad det i sig är; icke Bestämning, utan Allmänhet. Samma förhållande af a & b hafva öfriga Varandets dialektiska Momenter.

50

Varande, Väsande, Begrepp äro samma Momenter. Ty Väsandet såsom Varandets sanning framgår i Existensen, är deri phænomenelt, Dialektik af Innehåll och Form, och i c) dessas enhet Verklighet. Men äfven detta Moment är dialektiskt, Orsak och verkan — och återgår i samma Omedelbarhet som utgör Varandet, nemligen genom att upphäfva förmedlingen. Den är *satt* (expon(erad)) enhet af Allm(änhet) och Bestäm(ning). ||N. B. I Väsandet är redan gifvet, att Särskildh(eten)s Momentet är det Allm(änna) och Bestäm(ning) såsom särskilda.||

Begrepp(ets) Moment(er)

Begreppet såsom denna Enhet är omedelb(art) Subject (cogitans). 10
Dess öfvergång till Object är dess utgående i Bestämning, i Varandet, som utgör Object(ets) första, Mekaniska Moment ||N. B. Vi erinra oss att äfven Omdöm(et) är Bestäm(ning) men först i Objectet är Begr(epp)et i sin Totalitet i Bestämning utgånet.|| Objectiv(iteten)s andra Moment, Chemismen, är Väsandet / (Tanken) / det Allmänna / i Bestäm(ning)en framträdande. Varandet är derföre från Begr(epp)ets ståndpunkt position, Begreppet prius. Men Varandet är denna position omedelbart (Begr(epp)et deruti försänkt), sådan den i Idén visar sig Väsandet den Dialektik hvarur B(egrepp)et såsom Subject framgår.

Öfvergångar: Varand(ets) i Väsande — Till det förut sagda att Väsandet är Supposition, hvad å motst(ående) (*Varandet*) nämnes: att Väsandet är såsom det allmänna Var(andet)s sanning. *Väsand(et) i Begr(epp)et*. Väsand(et), det Allm(änn)a, Orsaken, med Bestämningen Identisk — hvarrann förutsättande Bestämningar. Deri det Allmänna såsom bestämning för sig. 20

1. *Begreppets a) i Omdöme* = Bestäm(ning)en är det Allmänna. Den tänkande Medium utom Omdömet, Copulan abstract b) *Slutledning* — Den tänkande i en bestämd tanke såsom Medium framgången. Dess ändlighet = bristande förmedling mellan Subj(ect)et och Medium, Medium och prædicat. Slutledn(ing)en derigen(om) det förnuftiga: att den tänkande 30
endast såsom bestämd tanke är Subj(ect) och Prædicat förmedlande, d. ä. Allmänh(eten) i Bestämning utgången = Enskildhet, Bestäm(ning) och Allmänhet förmedlande. Slutledn(ingen)s öfvergång till Obj(ect)et deri: att förmedl(ing)en (i Disj(unctiva) Sl(ut)l(ing)en) är med Subj(ect) och prædic(at) Identiskt, således äfven dessa Media. I *Objectet* framgår i Chemism(en), uti Principen, tanken, såsom sig i Obj(ect)et förutsättande och realiserande. I ändamålet är / an sich / för oss / Subjectet framträdande i Objectet, med detta Identiskt. Se pag.

15.

Idén är närmast Enhet af Vetandets och Viljans af det Sannas och Godas idéer. Nemlige(n) Vetandet, som förutsättande Objectiviteten ur denna upptagit det allmänna nödvändiga sammanhanget (Lagen, Regeln, Slägtet), har sålunda gifvit sig ett innehåll, har ifrån att vara allmänt abstract Vetande blifvit bestämdt; d. ä. Subject. Men genom att göra detta förnuftiga till *sitt* innehåll, sin bestämning, har Vetandet nedsatt Objectiviteten till ett oförnuftigt, oväsentligt, i motsats hvaremot dess egna bestämningar äro det förnuftiga i och för sig sanna. Subjectet är derföre drift att sätta detta Innehåll, det Goda, uti Objectiviteten. Men detta är derigenom ett Skola, som blott partielt utföres; ja äfven dessa partiella realisationer korsas af Obj(ect)ets oförnuftighet, så att bestämningen, sedan den i Objectiv(itete)n utgått, icke mera är i Subj(ect)ets makt. Men sjelfva denna process är här det Sanna: att nemlige(n) det Goda som subjectivt innehåll kan och icke kan utföras — just emedan det är Subjectivt och förutsätter Obj(ect)ets oförnuftighet. Erinrandet af att dess förnuftiga In- 40 50

nehåll, det Goda, är ur Objectet upptagit, att således Object(e)t i sig är det realiserade Goda, är äfven upphäfvandet af denna ensidiga Subjectivitet. Idén är sålunda äfven exponerad enhet af Subjectivitet och Objectivitet.

Idén såsom denna enhet är Sjelfmedvetande. Detta vetande Logikens Innehåll och såsom Vetande i *en* bestämd tanka ||N. B. Bestämd tanka såsom bestämnings-, Innehålls-lös, h(oc) e(st) af ett outsägligt, oändligt innehåll.||, omedelbart vetande, Varande. Detta vetande är derigenom
10 *Åskådning* ett Subjectets försjunkande i Objectiviteten, neml(ige)n det Absoluta Subj(ect)ets i sin Objectiv(ite)t. Det är en återgång till Varandet, men Idéns utgående i Varandet; därför i Skapelsen och i denna såsom omedelbar, utan att vara differens af Subj(ect) & Obj(ect), i

Naturen ||Vi erinra oss att Logiken var karakteriserad) såsom det Absoluta i sin möjlighet. Denna åter förutsätter sin verklighet. Vidare objectivitet — Omdöme.|| Det är häraf klart att det Absoluta betraktadt såsom möjlighet i Varandet, är i Naturen denna motsvarande verklighet. Men, om Philosophin är läran om det Absoluta, är äfven så klart att dess göra icke är, att fasthålla detta Moment i sin Abstraction. Det är det Absoluta
20 *an sich*, således för oss position, och bör därför betraktas under Schema't af Objectivitet. Är därför såsom omedelbart Object a) *Mechanik* — Tid och Rum — Materie — Verldssystem. b) *Physik* (Chemism) Individuellt Object — Affinitet — Chemisk process ||N. B.|| c) *Organik* (Teleologie) och Idéns manifestation såsom Lif och Slägte — det lefvande genomgående, i dettas vexling sig bibehållande. ||N. B. Om Naturens Vanmakt.||

/ (i Logik(ens) Väsende) / *Ande* /. Omedelbart a) *Subjectiv*. (Vetandets Idé) förhållande sig till ett för sig yttre Object. ||N. B.|| Och åter Omedelbart till sin kropp 1) Anthropologi, förmedelst denna till / Objectivitet / Naturen /? 2) Phænomenologi och ur Objectet på sig reflecterad 3) Psychologi. Det är här Naturen är Varande. ||i Phænomenol(ogi)|| Subjectet
30 *Åskådning*. ||i Psycholog(i)|| //N. B. Medvetet// Ur denna särskiljande sig Reflexion — Naturen Väsende och Phænomen. Dess väsande såsom förnuftigt Innehåll i Subjectet upptaget — detta Tänkande. ||N. B. 2). Förstånd — Omdömes förm(åga) — Förnuft (Formellt).|| Anden sålunda: b) *Objectiv*: ||(Viljandets Idé)||. ||N. B. Viljans objectivitet.|| Detta förnuftiga Innehåll *an sich* 1) Rätt — Såsom process att realisera detsamma 2) *Moralitet* ||N. B. det — Onda|| — och såsom erkännande det Objectivas förnuftighet 3) Sedlighet. Denna manifestation är Samhället, Staten, och Systemet af Samhällen = Historien. *I* Historien framgår den Absoluta Anden. I historien framträder äfven uppenbarelsen — den uppenbarade Religionen.
40

Detta är öfvergång till c) den *Absoluta Anden* (Idén κ(ατ') ἐξ(οχήν)) såsom Manifesterad Enhet af Subjectiv och Objectiv Ande, derigenom äfven af Subjectiv(ite)t och Objectivitet (i denna Naturen). Det är klart att likaså litet här som annorstädes fråga är om en utveckling i tiden. De som deröfver skrika att Gud sålunda är ett ständigt blifvande som så länge Hegel lefde hade sin fullkomligaste tillvaro i H(egel)s hjerna, visa blott
50 deri sitt oförstånd. Tiden är sjelft endast Moment och har sin sanning såsom varande omedelbar manifestation. Här måste allt tänkas utan icke utom tid »Sub æternitatis specie». Fullkomlighet är en relation beroende af tid och rum ||N. B. Tiden är först genom uppenbarelse Moment(er)s relation men den Absoluta Anden är total i hvarje Moment.|| Såsom nu Idén är Logikens Innehåll så är den Absoluta Anden Naturens och Andens. Men det är först här den Abs(oluta) Anden framgår såsom Idén i sin

Totalitet Manifesterad. Det är vidare klart, att vår { / ande / tanke / är denna manifestations form, men tillika dess innehåll, nemk(ige)n såsom med det objectiva identifierad. Den är såsom Subjectiv ändlig, i tiden förgänglig, men objectivt i Gud upptagen utom tiden, Jag saknar andra ord för att uttrycka förhållandet mellan a) konst b) Religion och c) Philosophi, än dem jag redan använt: att konsten är den Absoluta Anden som Ideal i det yttre *Objectet* manifesterad. Den är äfven Religion men i sin fortgång Polytheism. I den uppenbarande Religion är Anden Visshet om Anden — dels Symboliskt, men i dess renare form i Ordet. Philosophin är denna omedelbara visshet utvecklad till sanning. N. B. Dess Innehåll är alla den Absoluta Andens manifestationsformer Natur och Ande, men den fattar Anden såsom Naturens sanning och den Absoluta Anden såsom dessas manifesterade enhet = Idén. N. B. Häri Logikens högre betydelse att vara 3:dje Momentet till Naturens och Andens Ph(ilo)s(ophi). 10

Jag har utom min tacksamhet endast att tillägga:

1:o Må ingen anse sig hafva vunnit insigt. Meningen har icke varit denna. Jag upprepar Vetandet kan icke utifrån läras den fordrar derföre en annan ansträngning än ausculterande — Sjelftankans.

2:o Jag har endast kunnat gifva en ledtråd — har för detta ändamål berört äfven de djupaste Systemets läror. Må mina vinkar icke genom missbruk göras mig till ett fel, utan ihärdigt Studium göra dem frukt-bärande. 20

3:o Jag vet med mig att jag redligt arbetat uppå att upplysa — icke att lysa. Må H(errarne) mig till ursäkt a) lägga handen på hjertat och beräkna huru mycken sjelftanka H(errarne) använt. Jag talar ej om ögonblickets, utan ett fortsatt, ihärdigt bemödande att utreda gifna fakta. b) Vidare att ämnet i sig är det svåraste, emedan det är tankens högsta, att förnuftigt uppfatta och uttala det Högsta förnuftiga — Gudomen. 30

178 SJELFMEDVETANDET. . .

HUB, JVS handskriftssamling

||N. B.|| *Sjelfmedvetandet* såsom förnuftigt är omedelbart a) *Tänkande* och endast Sjelfmedvetandets Begrepp — icke concret, Personlighet. Ty endast *för oss* är S(j)e(lf)m(e)d(v)e(t)(a)nd(e)t här Enhet af det Allmänna och Bestämda Tänka. Men då Sjelfmedvetandet är ett Sjelf, som vet sig Sjelf, eller en(k)ig(t) hvad i början anfördt blifvit ett *sig tänkande* och af *sig tänkt* Jag, af hv(i)lka hvardera är samma totala Jag; saknas uppå denna S(j)e(lf)m(e)d(v)e(t)(a)nd(e)t's ståndpunkt den Objectiva sidan *det tänkta Jaget*. 40

N. B. [För vårt ändamål, att försätta oss på Logikens ståndpunkt, vore den hittills skeddä Exposition af S(j)e(lf)m(e)d(v)e(t)(a)nd(e)t i visst afs(eende) tillräcklig. Men då denna ståndpunkt har den högre betydelse att vara icke blott den rena utan den person(k)iga tankens vetenskap skola vi söka att, genom en ytterligare utsträckning af nämnda Exposition, 1. tränga in *i* denna tankens personlighet *en* anticiperad kunskap.] 50

Väl är uti det föregående det utom föreställningen varande oändliga objectet i tankens verld upptagen. *Anm. 1.* ||Eα 20|| Likaså det abstracta Subjectet i bestämning utgånget *Anm. 2.* — Men på denna ståndpunkt är ännu en differens, emellan bestämningen, föreställningen som sådan, och det allmänna i bestämningen immanenta tänka. Med andra ord —